

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3146/2023. (III. 27.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Pfv.VIII.20.548/2021/9. számú részítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A jogi képviselő (dr. Gyulai Sándor Csaba ügyvéd) útján eljáró indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz a Kúria Pfv.VIII.20.548/2021/9. számú részítélete, valamint a Debreceni Törvényszék 2.Pf.21.371/2020/11. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítása és megsemmisítése iránt.
- [2] Kérelmét az indítványozó az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésének, R) cikk (2) bekezdésének, a XIII. cikk (1) bekezdésének és a XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdéseinek, valamint – ezekkel összefüggésben – 28. cikkének sérelmére alapította.
- [3] 2. Az Alkotmánybíróság a rendelkezésre álló iratok alapján az alkotmányjogi panasz benyújtásának alapjául szolgáló előzményi ügy lényegét az alábbiak szerint foglalta össze.
- [4] Az indítvány alapjául egy svájci frank alapú hitelszerződés kapcsán az indítványozóval szemben indult végrehajtás megszüntetése iránt indult per során hozott bírósági döntések szolgálnak. Az indítványozó 2007. szeptember 18-án előterjesztett, a futamidő hosszabbításra irányuló kérelmét a vele 2005. évben a hitelszerződés 120 hónap futamidőre megkötő pénzügyi elutasította, erre tekintettel az indítványozó 2008. május 5-én a szerződéstől el kívánt állni. A bank az elállást nem fogadta el, és 2008. május 30-án tájékoztatta az indítványozót, hogy a kölcsönszerződés fennáll. Az indítványozó 2008. október hónaptól kezdődően a törlesztési kötelezettségének nem tett eleget, ezért a bank 2009. február 2-án felmondta a kölcsönszerződést. Indítványozó 2009. február 25. napján bizonyos összeget megfizetett a pénzügyi számára, amelyet az tőketörlesztésként elszámolt, ezt követően pedig a későbbi perbeni alperes követeléskezelőre engedményezte az indítványozóval szemben még fennálló követelését. Az alperes a fennmaradó törlesztő részlet erejéig közvetlen végrehajtást kezdeményezett az indítványozó ellen.
- [5] Az indítványozó pert indított a követeléskezelő gazdasági társasággal szemben. Keresetében arra hivatkozott, hogy a kölcsönszerződés nem jött létre vagy érvénytelen, vitatta továbbá a szerződés felmondásának jogszerűségét és a végrehajtás tárgyát képező követelés összegszerűségét is. Mindezekre tekintettel elsődlegesen a végrehajtás megszüntetését, másodlagosan pedig annak korlátozását kérte. Az elsőfokon eljáró bíróság az indítványozó elsődleges kereseti kérelmének helyt adva a végrehajtást megszüntette. Az alperes fellebbezése folytán eljáró Debreceni Törvényszék a jogerős ítéletében az elsőfokú döntést megváltoztatta és az indítványozó keresetét elutasította, az alperes per- és végrehajtási költségekben, valamint a le nem rótt illetékekben való marasztalását mellőzte, indítványozót pedig az első- és másodfokú perköltségek megfizetésére kötelezte. Az indítványozó felülvizsgálati kérelme alapján eljáró Kúria az indítványozó által támadott részítéletében a jogerős ítéletnek a végrehajtás megszüntetése iránti keresetet elutasító rendelkezését hatályában fenntartotta, egyebekben a jogerős ítéletet az elsőfokú bíróság ítéletére is kiterjedően hatályon kívül helyezte és az elsőfokú bíróságot ebben a keretben – az indítványozónak a végrehajtás korlátozása iránti eredeti (másodlagos) kereseti kérelme vonatkozásában, valamint a perköltségre és a le nem rótt illetékre vonatkozó részében – új eljárásra és új határozat hozatalára utasította.
- [6] A Kúria a támadott részítélete indokolásában részletesen rögzítette (lásd: Kúria, Indokolás [28]–[39]), hogy a felülvizsgálat során érdemben elbírálható indítványozó érvelések alapján (tekintettel az ún. devizahiteles-törvények rendelkezéseire és az Európai Unió Bírósága kapcsolódó döntéseiben foglaltakra, valamint az Alkotmánybíróság

indítványozó által a per során hivatkozott döntésében írtakra egyaránt) a végrehajtás megszüntetése iránti keresetet elutasító ítéleti rendelkezés álláspontja szerint mely jogi érvekre alapítottnak nem tekinthető jogszabálysértőnek. Ezzel összefüggésben a Kúria döntésének indokolásában részletezően rögzítette azt is, hogy az indítványozó által felhozott érvek közül melyek, és milyen jogszabályi előírás alapján voltak azok, melyeknek az érdemi vizsgálatára nem volt lehetősége (lásd: Kúria, Indokolás [22]–[27]). A valódi és látszólagos keresethalmazatokkal kapcsolatban a jelen ügyben is alkalmazandó régi Pp. hatálya alatt kialakított bírói gyakorlat felidézése mellett rögzítette ugyanakkor a Kúria azt is, hogy az indítványozó másodlagosan előterjesztett kereseti kérelmének érdemi elbírálására – mivel az elsőfokú bíróság az elsődleges kereseti kérelemnek (a Kúria döntése értelmében tévesen) helyt adott – az elsőfokú eljárásban nem került, emiatt pedig a jogerős ítéletben nem is kerülhetett sor. Erre tekintettel rendelkezett úgy, hogy mivel a végrehajtás korlátozásával, továbbá ezzel összefüggésben a per-költséggel és a le nem rótt illetékekkel kapcsolatos kérdések csak megismételt eljárásban tisztázhatóak, ezért a korábbi ítéletek érintett rendelkezéseit hatályon kívül helyezi és az elsőfokú bíróságot ebben a keretben új eljárásra és új határozat hozatalára utasítja (lásd: Kúria, Indokolás [28]–[39]). A Kúria külön kitért arra is, hogy az első fokon eljáró bíróság a döntése indokolásában az elsődleges kereset alapját képező és általa magáévá tett hivatkozásokon túlmenően foglalkozott az elsődleges kereseti kérelem további alátámasztásául előadott indítványozói érvekkel is, melyeket az elsőfokú bíróság ítéleti indokolásában alaptalannak talált. Mivel azonban az indítványozó – részben pernyertessége okán, részben pedig arra tekintettel, hogy az elsőfokú bíróság ezen megállapításai csak az ítéletének indokolásában, nem pedig annak rendelkező részében jelentek meg – az elsőfokú ítélet ezen megállapításával szemben nem terjesztett elő fellebbezést (csatlakozó fellebbezést), a Kúria pedig a felülvizsgálat során kizárólag azon felülvizsgálati érveket vizsgálhatja, amelyekre az első- és másodfokú eljárás egyaránt kiterjedt, ezért a Kúria azt is hangsúlyozta, hogy az ezen megállapításokkal kapcsolatos felülvizsgálati érveket figyelmen kívül kellett hagynia (lásd: Kúria, Indokolás [38]).

- [7] Az indítványozó alkotmányjogi panaszt terjesztett elő az Alkotmánybírósághoz. Ebben, valamint indítványa kiegészítéseiben arra hivatkozott, hogy az eljáró bíróságok ügyében tévesen, illetve a jogalkotói céllal és a józan ész követelményével is ellentétesen alkalmazták a DH-törvényeket; azoknak ügyében való figyelembe vétele ráadásul arra tekintettel, hogy már megalkotásukra is nemcsak a perben érintett jogviszony keletkezéséhez, de annak megszűnéséhez képest is csak évekkel később került sor, ellentétes a visszaható hatály alkotmányos tilalmával is. Alkotmányjogi panaszában is megismételte és a Kúria döntésére is kiterjesztette továbbá azon – már a felülvizsgálat során is sérelemként előadott – álláspontját, miszerint az eljáró bíróságok nem bírálták el valamennyi kereseti kérelmét és perbeli hivatkozását, ennek indokáról pedig döntéseikben nem adtak számot. Ezen sérelmek az indítványozó álláspontja szerint esetében az Alaptörvénynek a jogállamiság és jogbiztonság követelményére, a tulajdonhoz való jogra, a tisztességes eljáráshoz való jogra és a jogorvoslathoz való jogra vonatkozó rendelkezéseinek sérelmét okozták, továbbá – ezekkel összefüggésben – sértették az R) cikk (2) bekezdését és a 28. cikket is. Mindezekre tekintettel kérte az Alkotmánybíróságtól a támadott, számára sérelmes bírói döntések alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését. 2023. február 2-án beérkezett beadványához mellékelten az indítványozó megküldte az Európai Unió Parlamentje által kijelölt Petíciós Bizottságnak arról szóló tájékoztatását, hogy az indítványozó petíciójával kapcsolatos célvizsgálat lefolytatására a petíciót elfogadhatónak találta. Beadványában hangsúlyozta továbbá, hogy az Alkotmánybíróságot nem mint „negyedfokú bíróságot” kérte fel az eljárás lefolytatására.
- [8] 3. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 27. §-a szerint folytatott eljárásában mindenképp az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának formai és tartalmi feltételeit vizsgálja. Ennek során megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz a befogadhatóság formai feltételeinek [Abtv. 30. § (1) bekezdés, valamint 52. § (1b) bekezdés a)–f) pont] az alábbiak szerint csak részben felel meg.
- [9] Az indítványozó az alkotmányjogi panaszt a támadott kúriai ítélet kézbesítésének időpontjához képest az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerinti határidőben terjesztette elő.
- [10] Az alkotmányjogi panasz az Abtv. 52. § (1b) bekezdés a)–f) pontjaiban foglalt formai követelményeknek részben tesz eleget. Az indítvány megjelöli az Alkotmánybíróság hatáskörét megalapozó törvényi rendelkezést (Abtv. 27. §-a); és az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseit [B) cikk (1) bekezdése, R) cikk (2) bekezdése, XIII. cikk (1) bekezdése, XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdései, 28. cikk]; és kifejezett kérelmet fogalmaz meg a támadott bírói döntés alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére is.

- [11] A XXVIII. cikk (7) bekezdésében foglalt jogorvoslathoz való jog sérelmével kapcsolatos hivatkozás tekintetében ugyanakkor az Alkotmánybíróság megállapította, hogy azt az indítványozó valójában kizárólag a tisztességes bírósági eljáráshoz való jogának az egyes kereseti kérelmeinek az indokolás nélkül történő elbírálatlansága (és ezért a lehetséges jogorvoslat igénybevétele során való meg nem támadhatósága) okán szerinte fennálló sérelmével összefüggésben, illetve annak okán tartja megállapíthatónak. A tisztességes bírósági eljáráshoz való jog sérelmére vonatkozó indokoláson túlmenően nem is hozott fel ezen alaptörvényben rögzített jog sérelmével összefüggő (további) érveket; azaz önállóan a jogorvoslati jog sérelme tekintetében alkotmányjogilag értékelhető indokolást sem az alapindítványában, sem annak kiegészítéseiben nem adott elő. Ugyanez a megállapítás megfelelően irányadó a XIII. cikk (1) bekezdésével kapcsolatos indítványozó hivatkozásra is. Ennek vonatkozásában az indítványozó azon túlmenően, hogy részletesen kifejtette a bíróságok szerinte téves (szakjogi) jogértelmezésével kapcsolatos álláspontját – amelynek következtében számára hátrányos tartalmú, anyagi (jog)következményekkel is járó döntések születtek –, szintén nem adott elő önállóan is értékelhető, alkotmányjogi szempontból is figyelembe vehető érvelést. Az egyéb alaptörvényi hivatkozásai, vagyis a valóban Alaptörvényben rögzített jogokat tartalmazó rendelkezések sérelmével összefüggésben szintén sérülni vélt) R) cikk (2) bekezdése és 28. cikke kapcsán pedig az Alkotmánybíróság megállapította, hogy ezen alaptörvényi rendelkezések olyan előírások, amelyek nem tartalmaznak alaptörvényben rögzített jogot, és ezért ezen rendelkezések sérelmére – amint azt az Alkotmánybíróság már korábban számos alkalommal kifejtette – alkotmányjogi panasz sem alapítható. Az indítványozó ezen hivatkozásaival összefüggésben az Alkotmánybíróság a jelen ügyben is fenntartja a korábbi következetes gyakorlatát, miszerint: „Az [...] Alkotmánybíróság rámutat arra, hogy valamely államcél vagy egyéb alaptörvényi rendelkezés megsértésének a megállapítása alkotmányjogi panasz keretében nem indítványozható. Az Alaptörvény hivatkozott rendelkezései nem minősülnek az Alaptörvényben biztosított jognak, a felhívott alaptörvényi rendelkezések címzettjei nem az indítványozók, nem biztosítanak számukra jogot, ezért alkotmányjogi panaszt sem lehet közvetlenül ezekre alapítani. Ezért az utalt alaptörvényi rendelkezésekkel összefüggésben érdemi vizsgálat lefolytatásának nincs helye {3231/2017. (X. 3.) AB végzés, Indokolás [21]; 3203/2015. (X. 14.) AB végzés, Indokolás [9]; 3386/2020. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [14]}” {3044/2021. (II. 19.) AB végzés, Indokolás [28]}. Mindezek alapján az Alkotmánybíróságnak az R) cikk (2) bekezdése, a XIII. cikk (1) bekezdése, a XXVIII. cikk (7) bekezdése, valamint a 28. cikk sérelmére vonatkozó panaszelem tekintetében érdemi vizsgálat lefolytatására nem volt lehetősége.
- [12] Ennek megfelelően az indítványozó által előadott érvek értékelésére kizárólag a visszaható hatály tilalmának és tisztességes bírósági eljáráshoz való jog állított sérelmével összefüggésben volt az Alkotmánybíróságnak elméleti lehetősége.
- [13] Ugyanakkor az Alkotmánybíróság az Abtv. 27. § (1) bekezdésében foglalt azon formai feltétellel összefüggésben, miszerint alkotmányjogi panasz az Alaptörvényben rögzített jog sérelmét eredményező, az ügy érdemében hozott, vagy a bírósági eljárást lezáró egyéb döntéssel szemben terjeszthető elő, az alábbiakat állapította meg.
- [14] Az indítványozó az alkotmányjogi panaszában a Kúria által az ügyében hozott részítélet (és azon keresztül a jogerős döntés) alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte. A Kúria a támadott döntésében a jogerős ítéletet részben (az indítványozó elsődleges kereseti kérelmével kapcsolatos döntés vonatkozásában) hatályban tartotta, részben pedig azt – annak érdekében, hogy az indítványozó másodlagos, a végrehajtás korlátozására irányuló, korábban nem vizsgált kereseti kérelme elbírálásra kerülhessen – hatályon kívül helyezte és az elsőfokú bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára utasította.
- [15] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a támadott döntés az utóbbi rendelkezése okán nem tekinthető az Abtv. 27. § (1) bekezdésben említett érdemi döntésnek, sem pedig a bírósági eljárást lezáró egyéb bírói döntésnek. Ennek indoka, hogy a Kúria említett ítéleti rendelkezése okán az indítványozó ügyében lényeges (anyagi jogi) jogkérdésben – az indítványozó másodlagos kereseti kérelme tárgyában – érdemi, a későbbiekben szükség esetén jogorvoslattal is támadható döntés csak az elrendelt új eljárás lefolytatást és határozat meghozatalát követően várható; ezért az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az ügy még folyamatban van.
- [16] Az Ügyrend vonatkozó rendelkezése [32. § (3) bekezdés] főszabály szerint kizárja az alkotmányjogi panasszal megtámadható felülvizsgálati döntések köréből a jogerős ítéletet hatályon kívül helyező és az alsóbb fokú bíróságot új eljárásra utasító kúriai döntéseket. Ennek oka, hogy ilyen esetekben az alapeljárás még folyamatban van, annak lezárásáig ezért a jogorvoslati lehetőségek valójában még nincsenek kimerítve. Erre tekintettel az ilyen tartalmú kúriai döntésekkel szembeni alkotmányjogi panaszt vissza kell utasítani. Ez alól az jelenthet csak kivételt, ha az alkotmányjogi panaszban állított alapjogsérelem magával a hatályon kívül helyező és

a hatóságot vagy bíróságot új eljárásra utasító határozattal függ össze; ami pedig abban az esetben képzelhető el, ha *i*) éppen a jogerős döntés hatályon kívül helyezése és az új eljárásra utasítás okoz az indítványozónak alapjogsérelmet, vagy, ha *ii*) ha a Kúria döntése nem enged mérlegelést az alsóbb fokú bíróság, illetve az eljáró hatóság számára a meghozandó új határozat tekintetében (ilyen esetben ugyanis a Kúria döntése tartalma szerint az eljárást lezáró döntésnek tekinthető) [vö.: Ügyrend 32. § (3) bekezdés; az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény 26. § (1) bekezdésének és 27. §-ának, valamint az Alkotmánybíróság Ügyrendje 32. §-ának egységes értelmezéséről szóló 1/2019. (XI. 25.) AB Tü. állásfoglalás, I. 3. pont].

- [17] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a Kúria új eljárásra utasító döntése az alsóbb fokú bíróság számára a végrehajtás korlátozásával kapcsolatos indítványozói kereseti kérelem tárgyában meghozandó döntés tekintetében nem tartalmaz iránymutatást vagy a bíróság mérlegelését kizáró más kötelezést. A jelen ügy kapcsán az indítvány alapján nem merült fel, hogy az indítványozó számára az állított alapjogi sérelmeket a kúriai döntésben foglalt, a másodlagos kereseti kérelem elbírálása érdekében történő új eljárásra utasítás okozta volna. Valójában a Kúria döntésének ezen eleme éppen azt teszi lehetővé, hogy a másodfokon eljáró és a felülvizsgálati bíróság által egyaránt megalapozatlannak talált elsődleges kereseti kérelemmel látszólagos halmazatban álló, és az elsőfokú bíróságnak az előbbi kérelemnek helyt adó ítélete következtében korábban el nem bírált másodlagos kereseti kérelem tárgyában is – később akár jogorvoslattal is támadható – bírói döntés születessen.
- [18] Mindezekre tekintettel az Alkotmánybíróság megítélése szerint az Abtv. 27. § (1) bekezdésében az alkotmányjogi panasz benyújthatósága vonatkozásában rögzített törvényi feltétel(ek) fennállása a támadott döntés tekintetében nem állapítható meg, ezért az indítvány érdemi elbírálására nincs lehetőség.
- [19] Mindazonáltal a Kúria támadott részítéletének a jogerős bírósági döntést hatályában fenntartó részével kapcsolatos indítványozói érvekkel összefüggésben az Alkotmánybíróság rámutat továbbá arra is, hogy azok – tekintettel arra, hogy az indítványozónak a bíróságoktól eltérő jogi álláspontja okán egyrészt a DH törvények ügyében való alkalmazhatóságát, másrészt mikénti értelmezését vitatják – valójában szakjogi felülmérlegelésre, nem pedig alkotmányjogi kérdések eldöntésére irányulnak.
- [20] Az Alkotmánybíróság töretlen gyakorlata szerint a „bírói döntés elleni alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírói határozatok által okozott valamennyi jogsérelmet orvoslása eszközének” [3107/2016. (V. 24.) AB végzés, Indokolás [35]]. „A jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki. Ez a jogkör azonban nem teremthet alapot arra, hogy minden olyan esetben beavatkozzon a bíróságok tevékenységébe, amikor olyan (állítólagos) jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor, mely egyéb jogorvoslati eszközzel már nem orvosolható. Sem a jogállamiság elvont elve, sem a tisztességes eljárás alapjoga, sem a diszkrimináció tilalma nem teremthet alapot arra, hogy az Alkotmánybíróság a bírósági szervezet feletti »szuperbíróság« szerepébe lépjen, és hagyományos jogorvoslati fórumként járjon el [3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]–[15]].
- [21] Az Alkotmánybíróság korábbi döntéseiben [lásd pl. 34/2014. (XI. 14.) AB határozat; 7/2015. (III. 19.) AB határozat] már rögzítette, hogy a devizahitelekkel kapcsolatos jogi szabályozás tekintetében a tiltott visszaható hatály nem állapítható meg, így ezen érv alapján az indítványozónak a B) cikk (1) bekezdése sérelmével kapcsolatos hivatkozása sem foghatott volna helyt.
- [22] Amint arra az Alkotmánybíróság jelen végzésnek a támadott felülvizsgálati részítéletet ismertető részében korábban már kitért, a Kúria a döntése indokolásában részletesen ismertette, hogy az indítványozó mely érveinek elbírálására mely indokok miatt nem volt álláspontja szerint jogszabályi lehetősége; ezért az indítványozó ennek ellenkezőjét állító hivatkozása sem foghatott volna helyt. A bíróságok indokolási kötelezettségéből egyébként sem következik a felek által felhozott minden észrevétel egyenként való megcáfolási kötelezettsége, különösen nem az indítványozó szubjektív elvárásait kielégítő mélységű érvrendszer bemutatása [30/2014. (IX. 30.) AB határozat, Indokolás [89]; 3107/2016. (V. 24.) AB határozat, Indokolás [38]]. „Az indokolási kötelezettség azt az elvárást támasztja a bírósággal szemben, hogy a döntés indokolásának nem minden egyes részletre, hanem az ügy érdeme szempontjából releváns kérdésekre kell kiterjednie.” [Lásd: 3159/2018. (V. 16.) AB határozat, Indokolás [31], megerősítette pl. 18/2018. (VI. 12.) AB határozat] Önmagában az, hogy az indítványozó az egyébként megindokolt bírósági döntést megalapozatlannak, tévesnek, vagy éppen hiányosnak és ezekből kifolyólag magára nézve sérelmesnek tartja, a fentebb idézett állandó gyakorlat szerint nem tekinthető az eljárás tisztességessége [Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdés] követelményrendszerén belül értékelhető alkotmányossági kérdésnek.

[23] 4. Mindezek alapján az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz befogadására, mivel az nem felel meg az Abtv. 27. § (1) bekezdésében írott feltételeknek, nincs lehetőség, ezért a kérelmet az Abtv. 47. § (1) bekezdése, 50. §-a és az 56. § (1)–(3) bekezdései, valamint az Ügyrend 5. § (1) és (2) bekezdései alapján eljárva, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *h*) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2023. március 7.

Dr. Salamon László s. k.,
tanácsvezető, előadó alkotmánybíró

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/406/2022.

